

GOSPITAL PEDAGOGIKA FANINIG TARIXI, MAZMUNI VA MOHIYATI

*Andijon Davlat Pedagogika Instituti
Maktabgacha ta'lim fakulteti
Maxsus pedagogika: Logopediya yo'nalishi
2-kurs 203- guruh talabasi
Oxunova Oydinoy Akmaljon qizi*

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15233981>

Annotasiya: ushbu maqolada Gospitat pedagogika fanining maqsad va vazifalari, kelib chiqishi, kasalxona maktablari uyerda ta'lim oladigan o'quvchilar haqida umumiy tushunchalar o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: Gospital pedagogika, konsepsiya, ta'lim, kasalxona, o'quvchi, nogironlik.

Gospital pedagogika — bu shifoxonada yoki boshqa tibbiy muassasada bo'lgan bolalar, o'smirlar va kattalar uchun mo'ljallangan pedagogik jarayonlarning o'rganilishi va amalga oshirilishidir. Uning asosiy maqsadi sog'liqni saqlash muassasalarida qolayotgan bemorlarning ta'lim, tarbiya va rivojlanish ehtiyojlarini qondirishdir.

Gospital pedagogikaning maqsadlari:

1. Sog'liqni saqlash muassasalarida ta'limiy va tarbiyaviy jarayonlarni tashkil etish: Bemorlarning ta'limi, intellektual rivojlanishi va ruhiy holatini yaxshilash.

2. Bemorga psixologik yordam ko'rsatish: Sog'liqni saqlash muassasalarida bo'lishning psixologik oqibatlarini kamaytirish.

3. Bemorlarning jamiyatga qaytishini osonlashtirish: Ularning jamiyat bilan aloqasini saqlab qolish va ijtimoiy integratsiyani ta'minlash.

4. O'qitish va tarbiya jarayonlarini shifokorlar bilan hamkorlikda yuritish: Tibbiy xodimlar bilan birgalikda bemorning ta'lim va tarbiya ehtiyojlarini hisobga olish.

Gospital pedagogikaning vazifalari:

1. Ta'lim dasturlarini ishlab chiqish: Bemorlarning yoshi va sog'liq holatiga mos keladigan ta'lim dasturlarini yaratish.

2. Pedagogik materiallarni tayyorlash va moslashtirish: Bemorga qulay bo'lishi uchun ta'lim materiallarini moslashtirish.

3. Tibbiy xodimlar bilan hamkorlik qilish: Pedagogik jarayonlarni tibbiy yordam bilan integratsiya qilish.

4. Psixologik va emosional yordam ko'rsatish: Bemorlarning ruhiy holatini yaxshilash uchun kerakli yordamni ko'rsatish.

5. Bemorlarning ijtimoiy faolligini saqlab qolish: Ularning jamiyat bilan aloqalarini saqlash va ijtimoiy faolligini ta'minlash.

Gospital pedagogika bemorning umumiy rivojlanishiga yordam berish, ular uchun ta'lim va tarbiya jarayonlarini davom ettirish, va sog'liqni saqlash muassasalarida ko'proq insoniy yondashuvni ta'minlashga qaratilgan. Kasalxona pedagogikasi (HP) 20- asrning o'rtalarida kasalxona sharoitida maktabda ta'lim berish orqali bolalar va yoshlarni ta'lim tizimidan chetlatishning oldini olish uchun paydo bo'ldi. Ushbu ta'lim sohasi so'nggi paytlarda adabiyotda diqqat markazida bo'ldi (Palomares- Ruiz, Sánchez-Navalon va Garrote-Rojas, 2016). "Kasalxona" so'zining HPga kiritilishi pedagogik vazifani belgilash va HPni pedagogikaning o'ziga xos sohasi sifatida ajratib ko'rsatishning asosiy funksiyasiga ega (Lizasoáin va Polaino-Lorente, 1996).

Gospital pedagogika deyarli barcha mamlakatlarda mavjud va u har xil tarzda amalga oshirilgan bo'lsa-da (Palomares- Ruiz va boshq., 2016), uchta usul tan olingan: yotoqxonada o'qitish, tibbiy markaz ichida yoki unga tutash sinfda o'qitish va uyda o'qitish. HPda o'qituvchilar tomonidan xizmat ko'rsatadigan talabalar yoshi, jamoasi ta'lim darajasi va tibbiy patologiyasi bo'yicha heterojendir (Palomares- Ruiz va boshq., 2016); masalan, shifoxona o'qituvchilari,

jismoniy yoki ko'p nogironligi bo'lgan va ruhiy salomatlik muammosi bo'lgan talabalar bilan ishlashi mumkin (FCLR, 2019). Shu ma'noda, shifoxona o'qituvchilari turli va murakkab kontekstda inklyuziv ta'lim berish muammosiga duch kelishadi (Riquelme, 2006; Souza & Rolim, 2019). Ushbu o'qituvchilar duch keladigan asosiy muammolardan ba'zilari o'z ishini rivojlantirish uchun tayyorgarlik va empirik asosning etishmasligidir. Gospital pedagogika - uzoq muddatli davolanishda bo'lgan va sog'lig'i sababli ta'lim muassasalariga bora olmaydigan bolalar uchun ta'limni tashkil etish bilan bog'liq bo'lgan pedagogika bo'limi. Kasalxona pedagogikasi pedagogikaning bir qismi bo'lib, o'z e'tiborini o'quvchilarning alohida toifasiga - uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalarga qaratadi. Pedagogikaning ushbu sohasini amalga oshirish va rivojlantirishning murakkabligi uning idoralararo bog'liqligi bilan belgilanadi: ta'lim, sog'liqni saqlash va himoya qilish, chunki shifoxonada uzoq muddatli davolanayotgan talaba birinchi navbatda bemor va faqat ikkinchi darajali. maktab o'quvchisi. Bolani davolash jarayonida tibbiy va pedagogik texnologiyalarni uyg'unlashtirish har tomonlama reabilitatsiyani anglatadi.

Pedagogikaning ishi Kasalxona pedagogikasining markaziy kontseptsiyasi shifoxona maktabi - asosiy va qo'shimcha umumiy ta'lim dasturlari bo'yicha ta'lim faoliyatini amalga oshiradigan, tibbiy tashkilotda uzoq muddatli davolanishga muhtoj bo'lgan bolalar o'qitiladigan tashkilot.

Kasalxona maktablariga quyidagilar kiradi:

1. Tibbiyot tashkiloti negizida faoliyat yurituvchi ta'lim tashkilotlari.
2. Asosiy va qo'shimcha umumiy ta'lim dasturlarini o'zlashtirgan va uzoq muddatli davolanishga muhtoj o'quvchilar uchun ta'lim tashkilotlari (shu jumladan sanatoriy);
3. Tibbiyot tashkilotining ixtisoslashtirilgan tarkibiy o'quv bo'linmalari.

Kasalxona maktabi o'qituvchilari

Uzoq muddatli davolanayotgan bolaga nisbatan ta'lim faoliyati shifoxona o'qituvchisi - uzoq muddatli davolanayotgan bolalar bilan ishlash bo'yicha maxsus tayyorgarlikdan o'tgan pedagogik ma'lumotga ega mutaxassis tomonidan amalga oshiriladi. Kasalxona o'qituvchisi o'z ishida oddiy maktabda qo'llaniladigan an'anaviy usullardan sezilarli darajada farq qiladigan usul va vositalardan foydalanadi.

Ushbu yondashuvning asosiy o'ziga xos xususiyatlari:

1. Har bir bolaning individual ta'lim ehtiyojlarini hisobga olish zarurati, unga muvofiq har bir bola uchun individual ta'lim yo'nalishlari va individual ta'lim dasturlari ishlab chiqiladi;
2. Masofaviy o'qitish vositalari va usullariga talabning yuqori darajasi, ayniqsa aseptik izolyatsiya bo'limida davolanayotgan bolaga nisbatan ta'lim faoliyati amalga oshirilganda;
3. Kichik guruhlarda (shu jumladan turli darajadagi va yoshdagilar) yoki har bir bola bilan individual ishlash;
4. Kundalik pedagogik amaliyotda o'rganish uchun motivatsiyani saqlab qolish, aqliy faoliyatni tiklash, uzoq vaqt kasal bolaning muloqot qilish va ijtimoiylashuv qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan o'yin shakllari va ijodiy vazifalardan faol foydalanish. Kasalxona o'qituvchilari shifokorlarning bolaning sog'lig'ining hozirgi holati uning reabilitatsiya potentsiali, kasallik va davolash jarayoni bilan bog'liq kognitiv va boshqa kamchiliklari to'g'risidagi tavsiyalarini hisobga oladi va ularga qat'iy amal qiladi. Kasalxona o'qituvchilar uzoq muddat kasal bo'lib qolgan bolaning ota-onalari hamda maslahat va amaliy yordam ko'rsatuvchi psixologik yordam xizmati bilan har kuni aloqada bo'ladi.

Xulosa; Gospital pedagogika – zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, u uzoq muddat kasalxonada yotgan yoki reabilitatsiya jarayonida bo'lgan bolalarning ta'lim olish huquqini ta'minlaydi. Ushbu pedagogik yo'nalish faqatgina bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki bolaning psixologik, ijtimoiy va hissiy rivojlanishini ham qo'llab-quvvatlaydi. Bugungi kunda sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlarining uzviy integratsiyasi tufayli gospital pedagogika yanada rivojlanmoqda. Innovatsion texnologiyalar, masofaviy ta'lim platformalari va individual yondashuvlar orqali kasal bolalarga moslashuvchan ta'lim berish imkoniyati kengaymoqda. Bu esa ularga nafaqat ta'lim jarayonidan uzilmaslik, balki ijtimoiy hayotga qaytishda yordam

beradi. Gospital pedagogika sohasi jamiyatning har bir a'zosiga ta'lim olish uchun teng sharoitlar yaratish g'oyasiga asoslanadi. Bu tizimning rivojlanishi orqali imkoniyati cheklangan bolalar ham sifatli bilimga ega bo'lishi, o'z tengdoshlari bilan bir xil rivojlanish imkoniyatiga ega bo'lishi ta'minlanadi. Shuningdek, kasal bolalar bilan ishlaydigan o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi va maxsus metodikalar ishlab chiqilishi ta'lim sifati oshishiga xizmat qiladi. Kelajakda gospital pedagogikaning yanada takomillashuvi, maxsus dasturlar va o'quv resurslarining kengaytirilishi bilan kasal bolalarning ta'limga bo'lgan ehtiyojlari yanada to'liq qondirilishi mumkin. Shu sababli, davlat va jamiyat bu sohaga alohida e'tibor qaratishi lozim. Gospital pedagogikaning rivoji – insonparvarlik va ta'lim tizimining adolatliligi yo'lida tashlangan muhim qadamlardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bekker.K.P., Sovak M. Logopediya. M., 1981 y
2. N.B. Goipova Inkluziv ta'lim. Gospital pedagogika darslik Namangan 2024
3. <http://www.wikipedia>
4. <https://avitsenna.uz>